

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 22.10.2009
KOM(2009) 544 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

**Administracinės naštos mažinimo ES veiksmų programa
Mažinimo sektoriuose planai ir 2009 m. veiksmai**

TURINYS

1.	Įžanga	3
2.	ES pradinio vertinimo rezultatai ir Mažinimo sektoriuose planų apžvalga	3
3.	ES teisės aktams nustatyto sumažinimo tikslo pasiekimas	7
3.1.	Pasiekti rezultatai. Priimtos priemonės	8
3.2.	Pasiekti rezultatai. Siūlomos priemonės	10
3.3.	Planuojami rezultatai. Rengiamos priemonės	11
4.	Nacionaliniu lygmeniu padaryta pažanga	12
5.	Rekomendacija dėl veiksmų programos taikymo srities.....	13
6.	Išvados.....	13

Administracinės naštos mažinimo ES veiksmų programa Mažinimo sektoriuose planai ir 2009 m. veiksmai

1. IŽANGA

2007 m. sausio mėn. Komisija pristatė plataus užmojo veiksmų programą¹, kuria siekiama pašalinti nereikalingą ES įmonėms tenkančią administracinę naštą. 2007 m. kovo mėn. Europos Vadovų Taryba programą patvirtino² ir pritarė, kad dėl ES teisės aktų susidaranti administracinė našta, įskaitant atsiradusią dėl nacionalinių priemonių, kuriomis šie teisės aktai įgyvendinami arba perkeliama į nacionalinę teisę, iki 2012 m. turėtų būti sumažinta 25 %. Europos Vadovų Taryba taip pat paragino valstybes nares „nustatyti palyginamo užmojo nacionalinius tikslus“.

Veiksmų programa yra esminė Komisijos bendros Geresnio reglamentavimo darbotvarkės dalis – pagal ją prireikus imamasi veiksmų, visapusiškai įtraukiami suinteresuotieji subjektai ir valstybės institucijoms, įmonėms ir piliečiams tenkanti našta mažinama iki minimumo, būtino visuomenės tikslams pasiekti. Programa glaudžiai susijusi su Komisijos strategija, kuria skatinamas konkurencingumas, ekonomikos augimas ir naujų darbo vietų kūrimas³. Įmonėms tenkančių reguliavimo išlaidų mažinimas taip pat atitinka „Smulkiojo verslo aktą“ ir jo principą „pradėk nuo mažo“. Nereikalingą administracinę naštą mažinti tapo dar svarbiau prasidėjus ekonomikos krizei, kadangi skubios pagalbos reikia visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Be to, taip logiškai papildoma tiesioginė biudžeto parama labai mažėjant ES ir valstybių narių finansinėms galimybėms. Dėl visų šių priežasčių mažinti administracinę naštą – vienas pagrindinių Europos ekonomikos atkūrimo plano siekių.

2009 m. pradžioje Komisija įsipareigojo iki kadencijos pabaigos pateikti Mažinimo sektoriuose planus visose 13 prioritetinių sričių ir parengti papildomas administracinės naštos mažinimo priemones⁴, kad padarytų viską, ką gali, kad iki 2012 m. būtų pasiektas 25 % tikslas. Šiame komunikate nagrinėjami abu šie aspektai ir apžvelgiami iki šiol pasiekti laimėjimai, sukaupta patirtis ir ateities uždaviniai.

2. ES PRADINIO VERTINIMO REZULTATAI IR MAŽINIMO SEKTORIUOSE PLANŲ APŽVALGA

Pritarus Europos Vadovų Tarybai ir Europos Parlamentui, Komisija pradėjo administracinės naštos, kurią patiria įmonės, vykdydamos ES teisinės prievolės teikti informaciją apie produktus ar veiklą valdžios institucijoms arba privatiems subjektams⁵, vertinimą⁶. Šio ES

¹ 2007 m. sausio 21 d. COM(2007)23.

² Europos Vadovų Tarybos (2007 m. kovo 7 ir 8 d.) pirmininkaujančios valstybės narės išvados, p. 10.

³ Apie administracinės naštos mažinimo poveikį konkurencingumui žr. Europos Komisijos dokumentą „Kiekybinis struktūrinių reformų vertinimas. Lisabonos strategijos modeliavimas“ (*Quantitative assessment of Structural Reforms: Modelling the Lisbon Strategy*), *European Economy - Economic Paper*, 2007 m. birželio mėn. Nr. 282.

⁴ 2009 m. sausio 28 d. COM(2009)15.

⁵ Informaciją reikėtų suprasti plačiąja prasme, t. y. įskaitant ženklinimą, ataskaitų rengimą, registravimą, stebėseną ir vertinimą, kurių reikia informacijai teikti. Kai kuriais atvejais informacija turi būti

pradinio vertinimo objektas – *našta, nustatyta ES teisės aktais ir nacionalinėmis priemonėmis, kuriomis šie teisės aktai įgyvendinami arba perkeliami į nacionalinę teisę*. Jame naudojamas ES „standartinis sąnaudų modelis“, paremtas konkrečia valstybių narių patirtimi. Kokybiniai ir kiekybiniai šio vertinimo rezultatai labai padėjo nustatyti mažinimo prioritetus ir parengti mažinimo pasiūlymus.

Užbaigtas 72 teisės aktų, įtrauktų į veiksmų programą ir jos 13 prioritetinių sričių⁷, ES pradinis vertinimas. Bendra šiais teisės aktais nustatyta administracinė našta teisės aktų leidėjo kadencijos pradžioje (2005 m.) yra apie 123,8 mlrd. EUR⁸.

Atlikus vertinimą iš viso nustatyta 486 ES informacijos teikimo prievolės⁹ ir per 10 000 nacionalinių prievolių, kuriomis ES prievolės perkeliama į nacionalinę teisę arba įgyvendinamos. Daugiau kaip 700 nacionalinių prievolių viršija ES teisinius reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, kad daugeliu atvejų įmonės atliks reikalaujamas užduotis net jei teisiniai reikalavimai nenustatyti, apskaičiuota vykdant visas informacijos teikimo prievolės įmonėms tenkanti našta (įprastinės veiklos sąnaudos).

1 lentelėje pateikiama apskaičiuota administracinė našta pagal prioritetines sritis ir sumažinimas sektoriuose. Sumažinimo sektoriuose skaičiai rodo sumą, kiek būtų galima sumažinti dėl priimtų, siūlomų, ir keliais atvejais – rengiamų priemonių susidarančią naštą. Šie skaičiai aiškiai rodo mažinimo srityje padarytą pažangą ir tai, kad kai kuriuose sektoriuose labai viršytas 25 % tikslas. Iš C priede pateiktų Mažinimo sektoriuose planų konkrečiai matyti, kodėl ši programa svarbi, kam ir kaip teikiama pagalba.

Pagrindiniai ES pradinio vertinimo ir Komisijai atliktų gretutinių tyrimų rezultatai rodo, kad¹⁰:

- *Labai didelė administracinės naštos dalis susidaro dėl nedidelio skaičiaus informacijos teikimo prievolių, nustatytų keliose politikos srityse* (mokesčių ir bendrovių teisės sričių našta sudaro daugiau kaip 80 % bendros įvertintos naštos – tai logiška šiose srityse pasiekto Europos derinimo ir didelio bendrovių, kurioms šie teisės aktai turi poveikio,

perduodama valdžios institucijoms arba privatiems subjektams. Kitais atvejais ji turi būti pateikiama tik patikrinimui arba jos paprašius.

⁶ Kaip numatyta COM(2007)23, ES pradiniam vertinime išskiriamos administracinės išlaidos ir administracinė našta.

⁷ Žemės ūkis ir žemės ūkio subsidijos, metinė atskaitomybė ir bendrovių teisė, sanglaudos politika, aplinka, finansinės paslaugos, žuvininkystė, maisto sauga, farmacijos srities teisės aktai, viešieji pirkimai, statistika, mokesčiai ir maitai, transportas, darbo aplinka ir darbo santykiai.

⁸ Suskirstymą pagal sektorius žr. 1 lentelėje. COM(2009)16 pateikti skaičiai atitinka 42 ES teisės aktus, kurie buvo anksčiau įtraukti į veiksmų programą. Šiame komunikate pateiktais skaičiais atsižvelgiama ir į 30 ES teisės aktų, kuriuos Komisija į veiksmų programą įtraukė 2009 m. sausio mėn. Nors valstybės narės tuo pačiu metu turėjo vertinti ir naštą, susidarančią dėl išskirtinai nacionalinių taisyklių, kol kas tai atliko tik labai nedidelė jų dalis. Todėl kol kas nepavyko tiksliai nustatyti bendros administracinės naštos Europos Sąjungoje (t. y. susidarančios dėl visų tarptautinės, ES ir nacionalinės kilmės prievolių). A priede pateikiama išsami informacija apie naudotus duomenis ir metodiką.

⁹ Į ES teisės aktus įtrauktos įvairios nuostatos, pagal kurias gali būti nustatytos informacijos teikimo prievolės nacionaliniu lygmeniu: kai kuriomis iš jų nustatomos prievolės įmonėms (tiesiogiai arba per valstybių narių prievolę nuostatas perkelti į nacionalinę teisę); kitomis valstybėms narėms tik suteikiama galimybė nustatyti prievolę įmonėms.

¹⁰ Išsamią informaciją rasite A priede. Nepriklausomų ekspertų tyrimai pateikiami http://ec.europa.eu/enterprise/policies/better-regulation/ab_studies_2009_en.htm.

skaičiaus, pasekmė¹¹; dešimt svarbiausių informacijos teikimo prievolių iš viso sudaro daugiau kaip 77 % visos ES kilmės naštos). Tai patvirtina, kad sprendimas vertinimo ir mažinimo pastangas sutelkti į nedidelį teisės aktų skaičių svarbiausiose prioritetinėse srityse buvo tinkamas.

¹¹ Suderintos šių sričių taisyklės yra būtinos, kadangi netiesioginiai mokesčiai gali tapti tiesiogine kliūtimi laisvam prekių judėjimui ir laisvam paslaugų teikimui ir kadangi labai svarbu sukurti Bendrąją finansinių paslaugų ir produktų rinką. Be to, šios taisyklės taikomos visiems sektoriams ir jomis nustatomi dažni veiksmai, pavyzdžiui, metinis sąskaitų faktūrų skaičius sektoriuje yra daug didesnis nei metinis leidimo suteikimo procedūrų skaičius.

1 lentelė. Našta ir jos mažinimas (taikoma 72 teisės aktams)

Prioritetinė sritis	Administracinė našta (EUR)	Sumažinimas sektoriuje (EUR)	Sumažinimas naštos %
Žemės ūkis ir žemės ūkio subsidijos ¹²	5 289 700 000	-1 891 400 000	-36 %
Metinė atskaitomybė ir bendrovių teisė	14 589 100 000	-8 274 500 000	-57 %
Sanglaudos politika	929 100 000	-222 600 000	-24 %
Aplinka	1 180 600 000	-242 100 000	-21 %
Finansinės paslaugos	939 600 000	-141 600 000	-15 %
Žuvininkystė	73 900 000	-33 400 000	-45 %
Maisto sauga	4 073 300 000	-1 281 800 000	-31 %
Farmacijos srities teisės aktai	943 500 000	-154 600 000	-16 %
Viešieji pirkimai	216 300 000	-60 100 000	-28 %
Statistika	779 500 000	-328 100 000	-42 %
Mokesčiai ir muitai	87 005 300 000	-26 334 200 000	-30 %
Transportas	3 861 700 000	-748 200 000	-19 %
Darbo aplinka ir darbo santykiai	3 879 200 000	-659 600 000	-17 %
Iš viso	123 760 800 000	-40 372 200 000	-33 %

- *Informacijos teikimo prievolėmis paprastai mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) nustatoma proporcingai didesnė našta. Dėl savo dydžio MVĮ dažnai neturi galimybės naudotis pažangiausiomis ir veiksmingiausiomis informacinėmis ir ryšių technologijomis. Be to, jos neturi darbuotojų, kurie turėtų specialiųjų žinių visais reglamentavimo klausimais, taigi yra priverstos labiau pasikliauti kartais brangias paslaugas teikiančiais paslaugų teikėjais. Todėl reikėtų ypač stengtis mažinti MVĮ tenkančią naštą. Principas „pradėk nuo mažo“ nustatant informacijos teikimo prievoles turi būti taikomas sistemingai.*
- *Laipsnis, kuriuo įmonės informacijos teikimo prievolę laiko erzinančia (vadinamasis susierzinimo veiksnys), labai dažnai būna nesusijęs su nustatyta administracine našta¹³.*

¹² Išsamią informaciją apie konkretų žemės ūkio srityje taikytą metodą rasite C.1 priede.

Tai pateisina sprendimą taip pat įtraukti teisės aktus, kuriais nustatoma labiau erzinanti nei didelė našta. Iš tiesų į naštos suvokimą būtina atsižvelgti siekiant užtikrinti ilgalaikį suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą.

- Apskaičiuota, kad 32 % ES kilmės administracinės naštos susidaro dėl kai kurių valstybių narių sprendimo viršyti ES teisės aktų reikalavimus (*perteklinis reglamentavimas*) ir dėl jų administracinės tvarkos neveiksmingumo. Tai iš esmės patvirtina ankstesnį administracinės naštos kilmės vertinimą¹⁴ ir paaiškina, kodėl administracinę naštą galima sumažinti netrukdant siekti teisės aktų tikslų – šio reikalavimo turi būti toliau laikomasi iki programos pabaigos. Dideli naštos, susidarančios dėl nacionalinėmis priemonėmis, kuriomis įgyvendinami ES teisės aktai, nustatytų prievolių, skirtumai rodo, kad gerosios patirties mainai labai sumažintų administracinės naštos dydį daugelyje valstybių narių.

3. ES TEISĖS AKTAMS NUSTATYTO SUMAŽINIMO TIKSLO PASIEKIMAS

Administracinę naštą pradėta mažinti ne 2005 m.¹⁵, tačiau būtent ši Komisija turėjo imtis svarbių veiksmų, kad būtų pasiektas 2007 m. kovo mėn. nustatytas ES 25 % tikslas. Komisija jau nustatė galimą naštos sumažinimą, kuris labai viršytų šį tikslą. Komisijos įgyvendintomis arba Komisijos siūlomomis ir jau priimtomis mažinimo priemonėmis našta galėtų būti sumažinta 7,6 mlrd. EUR. Komisijos siūlomomis ir dar nepriimtomis priemonėmis ši suma galėtų būti papildyta 30,7 mlrd. EUR. Užbaigus parengiamąjį darbą dėl tolesnio mažinimo galėtų būti pateikta 31 papildoma priemonė, o našta sumažinta bent 2,1 mlrd. EUR. Iš viso našta galėtų būti sumažinta 40,4 mlrd. EUR iš 123,8 mlrd. EUR, t. y. -33 % visos apskaičiuotos ES kilmės naštos.

Siekiant aiškiai nurodyti, kas pasiekta iki šiol, komunikate išskiriamos *priimtos* mažinimo priemonės (pavyzdžiui, Europos Parlamento ir Tarybos priimti teisės aktai arba Komisijos priimti vykdomieji teisės aktai); *siūlomos* mažinimo priemonės (pavyzdžiui, teisės aktų pasiūlymai, kurių dar nepriėmė Europos Parlamentas ir Taryba) ir *rengiamos* mažinimo priemonės¹⁶.

Kai kurios mažinimo priemonės skirtos išimtinai ES lygmeniui, kitoms būtini bendri ES ir valstybių narių veiksmai. Kai mažinimo priemonė daugiausia skirta valstybėms narėms, Komisijos vaidmuo yra suteikti pagalbą įgyvendinant šiuos pokyčius.

¹³ Susierzinimo veiksnys priklauso nuo politikos tikslo priimtumo, suvokiamo informacijos naudingumo politikos tikslui, teisinių reikalavimų įtraukimo į verslo procesus ir sąveikos su atitinkamomis institucijomis lengvumo.

¹⁴ COM(2006)691.

¹⁵ Dešimt mažinimo priemonių, kurias patvirtino Parlamentas ir Taryba (ir kurios įvertintos 6,8 mlrd. EUR), paremtos ankstesnės Komisijos pateiktu teisės akto pasiūlymu. Ši Komisija pradėjo kadenciją peržiūrėdama dar nepriimtus pasiūlymus. Ji nusprendė toliau teikti šiuos 10 pasiūlymų ir juos rėmė per teisės aktų leidėjų svarstymus.

¹⁶ Išsamią informaciją apie kiekvienos prioritetinės srities mažinimo priemones rasite Mažinimo sektoriuose planuose, kurie pateikiami D priede.

2 lentelė. Padaryta pažanga ir Mažinimo sektoriuose planai (taikoma 72 teisės aktams)

Prioritetinė sritis	Priimtos priemonės			Siūlomos priemonės			Rengiamos priemonės		
	#	(EUR)	%	#	(EUR)	%	#	(EUR)	%
Žemės ūkis ir žemės ūkio subsidijos	7	-1 891 400 000	-36 %	0	0	0 %	1	0	0 %
Metinė atskaitomybė ir bendrovių teisė	5	-1 362 900 000	-9 %	2	-6 911 600 000	-47 %	2	0	0 %
Sanglaudos politika	4	-117 600 000	-13 %	1	-50 000 000	-5 %	1	-55 000 000	-6 %
Aplinka	1	-3 600 000	-0.3 %	5	-238 500 000	-20 %	4	0	0 %
Finansinės paslaugos	5	-142 500 000	-15 %	1	900 000	0.1 %	1	0	0 %
Žuvininkystė	1	-19 000 000	-26 %	2	-14 400 000	-19 %	0	0	0 %
Maisto sauga	5	-24 600 000	-0.6 %	1	103 800 000	3 %	2	-1 361 000 000	-33 %
Farmacijos srities teisės aktai	2	-40 100 000	-4 %	1	-61 000 000	-6 %	2	-53 500 000	-6 %
Viešieji pirkimai	1	-12 500 000	-6 %	0	0	0 %	2	-47 600 000	-22 %
Statistika	7	-328 100 000	-42 %	0	0	0 %	6	0	0 %
Mokesčiai ir muitai	4	-3 133 100 000	-4 %	2	-23 201 100 000	-27 %	3	0	0 %
Transportas	4	-403 800 000	-10 %	3	-344 400 000	-9 %	1	0	0 %
Darbo aplinka ¹⁷	2	-92 600 000	-2 %	0	0	0 %	6	-567 000 000	-15 %
IŠ VISO	48	-7 571 800 000	-6 %	18	-30 716 300 000	-25 %	31	-2 084 100 000	-2 %

3.1. Pasiekti rezultatai. Priimtos priemonės

Nuo teisės aktų leidėjo kadencijos pradžios buvo imtasi svarbių veiksmų, kad būtų sumažinta visų prioritetinių sričių našta. Parlamentas ir Taryba iki šiol priėmė 33 Komisijos pateiktus teisės aktų pasiūlymus, kuriais, remiantis apskaičiavimais, našta turėtų būti sumažinta 5,7 mlrd. EUR. Tuo pačiu metu Komisija įgyvendino 15 priemonių (pavyzdžiui, vykdomųjų teisės aktų, rekomendacinių dokumentų ir informacinių technologijų priemonių), kuriomis našta galėtų būti sumažinta 1,9 mlrd. EUR. Kai kurios iš šių priemonių buvo pateiktos kaip dalis 2007 m. ir 2008 m. techninių priemonių, kuriomis siekiama greitos ir didelės naudos

¹⁷ Šios prioritetinės srities skiltyje „Rengiamos priemonės“ taip pat atsižvelgiama į svarstomas priemones.

arba sumažinti susierzinimą (vadinamieji „paspartinti veiksmai“), rinkinių. Komisija apgailestauja, kad kai kurios iš šių priemonių yra lėtai svarstomos Europos Parlamento ir Tarybos¹⁸.

Greito poveikio mažinimo priemonės

Kad būtų parengta prekybos statistika (Intrastatas), įmonės turi **pateikti informaciją apie jų prekių importą ir eksportą Europos Sąjungoje**. Apskaičiuota, kad padidinus ribą, nuo kurios įmonės neturi teikti šios informacijos, nuo 2004 m. šią informaciją teikiančių įmonių skaičius sumažėjo perpus (nuo 720 000 iki maždaug 350 000). Pagrindinės naudos gavėjos yra MVĮ.

Ypatingas dėmesys skirtas sritims, kuriose susidaro didelė administracinės naštos dalis, kaip antai PVM teisės aktams ir bendrovių teisei. Be to, dėmesys skirtas tam, kad įmonėms būtų sudarytos sąlygos kuo labiau išnaudoti naujų technologijų ir e. vyriausybės spendimų teikiamas taupymo galimybes, ir kad būtų sumažinta MVĮ tenkanti našta. Jau priimtų priemonių pavyzdžiai:

- Supaprastinti formalumai **ūkininkams**, kuriems taikoma „Bendrosios išmokos schema“ ir kitos paramos sistemos, pavyzdžiui, mokama už energetinius augalus ir kietuosius kviečius. Kad atitiktų paramos reikalavimus anksčiau ūkininkai turėjo dalį žemės palikti nenaudojamą (atidėta žemė). Panaikinus šį reikalavimą ūkininkai nebeturi pranešti apie žemę, kurią jie nori atidėti, ir tikrinti, kad jos plotas atitiktų ES teisės aktais nustatytą procentą. Ši priemonė susijusi su daugiau kaip 12 milijonų paraiškų per metus.
- Įgyvendinus geresnes „**Rizikos vertinimo** rekomendacijas“¹⁹ ir surengus Europos **darbuotojų saugos ir sveikatos** agentūros Europos kampaniją daugiau bendrovių, ypač mažesnių, turėtų gebėti paprastai ir per trumpesnį laiką atlikti įstatymais reikalaujamą rizikos vertinimą. Apskaičiuota, kad tokiu būdu ES sutaupoma 92,5 mln. EUR per metus.
- Modernizuotu muitinės kodeksu²⁰ bus įgyvendinta visiškai **elektroninė muitinės aplinka** ir supaprastintos muitinės procedūros. Atsižvelgiant į tai, kiek kainuoja daugiau kaip 170 milijonų muitinės deklaracijų pateikimas per metus, gali būti sumažinta didžiulė našta (apytikriai 2,4 mlrd. EUR per metus).

¹⁸ Nepriimtų pasiūlymų sąrašą rasite G priede.

¹⁹ <http://osha.europa.eu/en>.

²⁰ 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 450/2008, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (Modernizuotas muitinės kodeksas).

Administracinės naštos mažinimas – dinamiškas procesas

Sunkvežimių vairuotojų vairavimo ir poilsio laikui registruoti naudojami tachografai. Naudojant analoginius tachografus daug operacijų reikia atlikti rankomis, o skaitmeniniai tachografai sutrumpina vidutinę informacijos registravimo trukmę. ES nusprendė, kad transporto bendrovės turėtų naudoti skaitmeninius **tachografus** (Reglamentas 561/2006). Šiuo pakeitimu administracinė našta sumažinama vidutiniškai 37 EUR vienam vairuotojui per metus. Atsižvelgiant į tai, kad 74 % vairuotojų vis dar naudoja analoginius tachografus, priemonė galiausiai padės sutaupyti iki 286 mln. EUR per metus. Tačiau atsitiktinai šiuo reglamentu kiek nenuosekliai reglamentuotas neprofesionalių vairuotojų darbo ir poilsio laikas, sukuriant didesnę naštą amatų įmonėms palyginti su ūkininkais.

2009 m. liepos mėn. Komisija pristatė vykdomosios priemonės projektą, kuriame pateikė 12 konkrečių būdų, kaip supaprastinti skaitmeninių tachografų naudojimą. Kiekvieno vairuotojo tachografo naudojimo trukmė turėtų sutrumpėti vidutiniškai 10 %. Kadangi tai susiję su 6 milijonais vairuotojų, o vidutinė vienos darbo dienos kaina yra 147 EUR, per metus galėtų būti sutaupoma 234 mln. EUR.

Galiausiai, peržiūredama Reglamentą 3821/1985, Komisija panaikins minėtą nenuoseklų reglamentavimą ir 100 km atstumui netaikys ES vairavimo ir poilsio laiko taisyklių ir galiausiai taip pat netaikys prievolės naudoti tachografą trumpesniam nei 100 km atstumui. Taip turėtų būti labai sumažinta neprofesionaliems vairuotojams – tiek ūkininkams, tiek amatininkams – tenkanti administracinė našta ir toliau visapusiškai užtikrinamas aukštas vairuotojų socialinės apsaugos ir saugos keliuose lygis.

Be to, verta paminėti, kad nauja teisine gaminių teikimo rinkai sistema²¹, kuri įsigalios 2010 m., bus sumažintos dėl nacionalinių teisės aktų susidarančios išlaidos²¹. Šia nauja sistema visų pirma numatoma abipusio pripažinimo principą taikyti sektoriams, kuriems taikomas nesuderintas metodas. Tokiu būdu bus labai sumažinta įmonėms tenkanti našta.

3.2. Pasiekti rezultatai. Siūlomos priemonės

Be jau priimtų priemonių Komisija parengė 18 priemonių, kurios dar nepriimtose. Apskaičiuota, kad šiomis siūlomomis priemonėmis našta galėtų būti sumažinta 30,7 mlrd. EUR²².

Ypatingos pastangos dėtos į veiksmų programą įtrauktų teisės aktų srityje. Ypač svarbūs du iš 2009 m. jau pateiktų pasiūlymų: dėl sąskaitų faktūrų išrašymo taisyklių, nustatytų PVM teisės aktais (žr. langelį apie elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymą) ir dėl ES apskaitos direktyvų taikymo srities (labai mažų įmonių atleidimas nuo ES apskaitos taisyklių).

Tarp kitų Komisijos iki 2009 m. pasiūlytų ir EB teisės aktų leidėjo nepriimtų horizontaliųjų ir sektorių priemonių – naujos taisyklės, kuriomis būtų labai supaprastintas su farmakologiniu budrumu susijusios informacijos teikimas²³. **Farmacijos bendrovės** turėtų teikti tik supaprastintą „farmakologinio budrumo sistemos pagrindinę bylą“, kuria pagrįstą leidimą prekiauti, su sąlyga, kad išsami byla būtų saugoma vietoje. Būtų supaprastintas informacijos apie nepageidaujamą reakciją teikimas, teikiant mažiau ir aktualesnes periodines atnaujinamas saugumo ataskaitas, parengtas įmonių, kurios yra leidimo prekiauti turėtojos. Šiuo metu informacijos teikimo prievolėms vykdyti skiriami ištekliai būtų geriau panaudoti analizuojant duomenis, susijusius su pamatuojamu vaistų poveikiu, siekiant kurti saugesnius vaistus.

²¹ http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/index_en.htm.

²² Žr. G priedą.

²³ Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl farmakologinio budrumo pasiūlymas, COM(2008) 665.

2009 m. sausio 28 d. Trečiojoje geresnio reglamentavimo strateginėje apžvalgoje Komisija įsipareigojo iki kadencijos pabaigos pristatyti papildomas administracinės naštos mažinimo priemones. Iki šiol Komisija pasiūlė ar įgyvendino 7 mažinimo priemones ir iki metų pabaigos turėtų parengti dar 7²⁴.

Labai didelės galimybės mažinti naštą turintys pasiūlymai

2009 m. sausio mėn. Komisija pasiūlė skatinti elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymą, t. y. panaikinti kliūtis bendrovėms išrašyti elektronines sąskaitas faktūras. Pagal dabartines PVM direktyvos sąskaitų faktūrų taisykles valstybėms narėms leidžiama sąskaitoms faktūroms nustatyti papildomus reikalavimus, kad jos atitiktų PVM reikalavimus. Dėl šių papildomų reikalavimų ir nesuderinus šios srities tarp valstybių narių įmonės negali visapusiškai pasinaudoti sutaupyti leisiančia verslo praktika, pavyzdžiui, išrašyti elektronines sąskaitas faktūras. Atsižvelgiant į tai, kad kasmet Europoje išrašoma 17 mlrd. PVM sąskaitų faktūrų, perėjus prie visiškai elektroninės sąskaitų faktūrų išrašymo sistemos daugiau kaip 22 mln. apmokestinamųjų įmonių sutaupyta daug laiko ir lėšų. Apskaičiuota, kad, jei visos įmonės sąskaitas faktūras siųstų elektroniniu būdu, vidutinės trukmės laikotarpiu naštą būtų galima sumažinti iki 18,4 mlrd. EUR.

Tai pats didžiausias Komisijos siūlomas mažinimas. Todėl labai svarbu, kad Taryba greitai patvirtintų vienodas sąlygas, taikomas popierinėms ir elektroninėms sąskaitoms faktūroms.

Komisija taip pat siūlė labai supaprastinti biocidinių produktų leidimo suteikimo procedūras, remiantis apskaičiavimais, administracinę naštą sumažinant 140 mln. EUR per metus²⁵. Užbaigus bandomąjį projekto „Europos e. viešieji pirkimai internetu“ (angl. *Pan-European Public eProcurement On-Line* (PEPPOL)) etapą, bus padaryta didelė pažanga, sudarant sąlygas bet kuriai bendrovei su bet kuria Europos vyriausybine institucija per visą viešųjų pirkimų procesą bendrauti elektroniniu būdu.

Be to, Komisija nagrinėja galimybę iki metų pabaigos pateikti pasiūlymą, pagrįstą 2009 m. gegužės mėn. ES „Apdovanojimu už geriausią biurokratizmo mažinimo idėją“²⁶, kuriuo rekomenduojama amatų įmonėms teikiant paslaugas nedideliu atstumu netaikyti prievolės naudoti tachografa²⁷.

Tačiau taip pat nagrinėtos į veiksmų programą neįtrauktos mažinimo priemonės. Pavyzdžiui, pasiūlymu dėl Prospekto direktyvos²⁸ būtų panaikintas į biržos sąrašus įtrauktų vertybinių popierių emitentams nustatytų užduočių dubliavimas. Panašiai naujomis farmacijos sektoriaus priemonėmis būtų panaikintos nereikalingos prievolės, susijusios su medžiagomis, naudojamomis vaistams skiesti ar rišti (pagalbinės medžiagos), ir būtų išplėstas „automatinio abipusio pripažinimo“ naudojimas leidimo prekiauti srityje.

3.3. Planuojami rezultatai. Rengiamos priemonės

Toliau rengiamos beveik visų prioritetinių sričių naštos mažinimo priemonės. Šiomis priemonėmis visų pirma siekiama pašalinti erzinančius veiksnius, kad įmonės pajustų naštos

²⁴ Išsamesnė informacija pateikta D priede. Šios priemonės visų pirma susijusios su aplinkos, transporto, statistikos, viešųjų pirkimų ir maisto saugos teisės aktais.

²⁵ 2009 m. bir. elio 12 d. COM(2009) 267 galutinis.

²⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/admin-burdens-reduction/competition_en.htm.

²⁷ Išsamesnė informacija pateikiama 2009 m. gegužės 13 d. pranešime spaudai IP/09/754. Komisija taip pat užtikrina būtinus tolesnius veiksmus, įskaitant ryšių su valstybėmis narėmis palaikymą, susijusius su kitomis dvejomis apdovanojimui nominuotomis idėjomis (maisto gamintojų, gaminančių nedidelį kiekį produkcijos, registravimas ir ES vidaus prekybos duomenų rinkimas).

²⁸ Direktyva 2003/71/EB dėl prospekto, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai popieriai siūlomi visuomenei ar įtraukiami į prekybos sąrašą.

mažėjimą. Planuojant parengiamąjį darbą atsižvelgiama į tai, kad priemonės turi būti priimtos iki 2012 m.²⁹.

Gali būti parengta 31 papildoma priemonė, susijusi, *inter alia*, su šiomis sritimis:

- tolesnis ES apskaitos ir audito taisyklių pritaikymas prie MVĮ ir jų suinteresuotųjų subjektų poreikių, pavyzdžiui, supaprastinant balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitos išdėstymo reikalavimus, taip pat mažinant informacijos atskleidimo reikalavimus, susijusius su aiškinamuoju raštu;
- veterinarinius vaistus gaminančioms farmacijos bendrovėms tenkančios administracinės naštos mažinimas, supaprastinant paraiškos leisti prekiauti teikimo tvarką, palengvinant leidimų prekiauti sąlygų keitimą ir modernizuojant farmakologinio budrumo reikalavimus;
- pripažinimo „reguliaria laivybos linija“ palengvinimas įmonėms, plukdančioms prekes tarp dviejų Bendrijos muitų teritorijoje esančių uostų (naudojant naują Europos duomenų bazę visų pirma sumažės su pirminio registravimo procedūra ir tolesniu laivų priskyrimu šiai linijai susijusi našta).

4. NACIONALINIŲ LYGMENIU PADARYTA PAŽANGA

Visos valstybės narės atsiliepė į Europos Vadovų Tarybos (2007 m. kovo mėn.) raginimą nustatyti plataus užmojo nacionalinius mažinimo tikslus, kad būtų panaikinta nereikalinga administracinė našta. Be to, geresnis reglamentavimas įtrauktas į daugelio valstybių narių ekonomikos atkūrimo programas. Tai įrodo tvirtą visų ES valstybių narių pasiryžimą supaprastinti verslo, visų pirma MVĮ, veiklos sąlygas.

Tačiau kai ką dar galima tobulinti. Mažinant administracinę naštą aiškiai pirmauja kelios valstybės narės, kaip antai Austrija, Danija, Jungtinė Karalystė, Nyderlandai, Švedija ir Vokietija³⁰. Tačiau nagrinėjant iki šiol pasiektus konkrečius administracinės naštos mažinimo pasiekimus net ir šios valstybės narės nėra vienodai pažengusios.

Todėl svarbu remti valstybių narių pastangas, nes daugeliu atveju įmonės vykdydamos kasdienę veiklą ES veiksmų teikiamą naudą patirs tik jei nacionalinės institucijos visapusiškai išnaudos naujas galimybes, kad atleistų kai kurias bendroves nuo prievolės teikti tam tikrą informaciją, vengs perteklinio reglamentavimo ir mažins išskirtinai nacionalinės kilmės administracinę naštą. Komisija yra pasirengusi dalytis patirtimi su valstybėmis narėmis ir padėti joms rengti metodiką ir nustatyti galimas mažinimo priemones. Atsižvelgiant į bendrą geresnio reglamentavimo svarbą, Komisija ir toliau glaudžiai bendradarbiaus su valstybėmis narėmis ir stebės jų pažangą po Lisabonos strategijos įgyvendinimo etapo pabaigos 2010 m.³¹.

²⁹ Žr. C priedą „Administracinės naštos mažinimo sektoriuose planai. Išsamus aprašymas“. Žinoma, kaip panaudoti šio parengiamojo darbo rezultatus, turės spręsti jau kita Komisija.

³⁰ Žr. E priedą.

³¹ Kad būtų galima susidaryti tikrą pažangos Europos Sąjungoje vaizdą (t. y. kas padaryta, siekiant sumažinti ES kilmės ir išskirtinai nacionalinės kilmės naštą) ir užtikrinti, kad įmonės vykdydamos kasdienę veiklą pajustų skirtumą, būtina atlikti nacionalinius vertinimus ir priimti reikiamas mažinimo priemones didesniame skaičiuje valstybių narių. Komisija Europos Vadovų Tarybai galėtų pradėti teikti išsamesnę informaciją apie nacionalinę pažangą.

5. REKOMENDACIJA DĖL VEIKSMŲ PROGRAMOS TAIKYMO SRITIES

Iš šio komunikato matyti, kad jau padaryta dielė pažanga, tačiau Komisijos manymu būtų galima nuveikti daugiau. 2009 m. sausio mėn. Komisija pirminį programos 42 teisės aktų sąrašą papildė dar 30 teisės aktų.

Be to, ji atidžiai apsvarstė papildomus valstybių narių ir suinteresuotųjų subjektų pasiūlymus tiek aukšto lygio nepriklausomų suinteresuotųjų šalių grupėje, tiek Komisijos konsultacijose internete³², ir toliau nagrinėjo 2009 m. sausio mėn. pateiktus *acquis* patikros rezultatus³³.

Atlikusi šiuos veiksmus Komisija nustatė 28 teisės aktus, dėl kurių susidarančią naštą būtų galima mažinti ir kuriuos (visus ar jų dalį) per kitos Komisijos kadenciją būtų galima įtraukti į naujas administracinės naštos mažinimo iniciatyvas. Jomis būtų padidinta nustatytų 13 prioritetinių sričių taikymo sritis arba veiksmų programa būtų papildyta naujomis civilinės ir komercinės teisės, prekių vidaus rinkos, mokslinių tyrimų ir plėtros finansavimo programų ir turizmo sritimis³⁴. Be to, taip būtų užtikrinta, kad į administracinę naštą būtų visapusiškai atsižvelgta vykdant supaprastinimo programą.

6. IŠVADOS

Komisija dėjo visas pastangas veiksmų programai įgyvendinti. Konstruktiviai bendradarbiaudama su Europos Parlamentu, Taryba, valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais Komisija padarė didelę pažangą siekdama tikslo – sumažinti administracinę naštą 25 %. Komisijai ypač naudingi buvo konkretūs pasiūlymai, kuriuos pateikė aukšto lygio nepriklausomų suinteresuotųjų šalių grupė administracinei naštai mažinti. Su 72 teisės aktais, jau įtrauktais į veiksmų planą, susiję pasiūlymai įtraukti į Mažinimo sektoriuose planus³⁵. Kiti suinteresuotųjų subjektų pasiūlymai taip pat buvo labai vertingi. Į juos atsižvelgta numatant galimybes papildyti veiksmų programą, dėl ko nuspręsta kita Komisija³⁶.

Nepaprastai naudingas buvo aukšto lygio nepriklausomų suinteresuotųjų šalių grupės indėlis: ji ištyrė mažinimo priemonių projektų įgyvendinimo galimybes ir pateikė naujų idėjų, kaip mažinti administracinę naštą. Todėl Komisijos Pirmininkas J. M. Barroso pareiškė norįs, kad naujoji Komisija pratęstų šios grupės įgaliojimus (nustoją galioti 2010 m. rugpjūčio mėn.). Taip pat labai naudingos buvo valstybėse narėse internetu ir kitomis priemonėmis vykusios konsultacijos.

Iki šiol Komisijos pateiktomis priemonėmis Europos įmonės galėtų per metus sutaupyti 38,3 mlrd. EUR. Tai reikštų, kad administracinės našta būtų sumažinta 31 %. Tačiau tai, kaip ši pažanga bus paversta konkrečia nauda, kurią pajus įmonės, dabar priklausys nuo Europos Parlamento ir Tarybos ryžto greitai priimti dar nepriimtas priemones ir valstybių narių sprendimo dėl šių pokyčių įgyvendinimo. Be to, valstybės narės turėtų visapusiškai išnaudoti

³² Komisijos konsultacijose dalyvavo per 800 dalyvių. Žr. http://ec.europa.eu/enterprise/admin-burdens-reduction/online_consultation_en.htm.

³³ COM(2009)17.

³⁴ Žr. F priedą.

³⁵ Žr. 3 skyrių ir B ir C priedus.

³⁶ Žr. 4 skyrių ir F priedą.

EB teisės aktuose jau numatytas galimybes, kad panaikintų prievolės tam tikrų rūšių įmonėms, kaip antai MVĮ, ir neviršytų ES informacijos teikimo prievolių.

Geresniam reglamentavimui būtina tvirta politinė valia ir įsipareigojimas. Tai nuolatinis procesas ir visos teisėkūroje dalyvaujančios šalys turi užtikrinti, kad bendrovės justų administracinės naštos mažinimo programos rezultatus. Šis klausimas taip pat susijęs su visuomenės palankaus požiūrio į Europos integraciją palaikymu. Todėl labai svarbu užtikrinti, kad visos naujos informacijos teikimo prievolės ir nauja administracinė našta neviršytų būtinųjų, o esama administracinė našta būtų mažinama toliau, siekiant realaus poveikio visiems sektoriams.

Todėl Komisija tęs pradėtą darbą dviejose srityse. Pirmiausia, imdamasi iniciatyvos peržiūrėti galiojančius teisės aktus, Komisija užtikrins, kad būtų nurodytos pasenusios prievolės ir būtų siūloma jas panaikinti. Antra, taikydama poveikio vertinimo sistemą, Komisija užtikrins, kad kuriant naujas politikos priemones būtų nustatomi kuo mažesni reikalavimai³⁷. Apskritai Komisija reguliariai tikrins, ar teisės aktais pasiektas numatytas rezultatas ir ar nesusidarė našta, kurios teisės aktų leidėjai neketino nustatyti. Laikydamosi plataus užmojo tikslų, naujoviškai mąstydamą ir taikydama naujas technologijas Europos Sąjunga taikys paprastesnes ir naudingesnes taisyklėmis, ir išlaikys aukštus socialinius, ekonominius ir aplinkos apsaugos standartus.

³⁷ Žr. http://ec.europa.eu/governance/impact/index_en.htm.